

Martinus

www.martinus.hu

a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

IX. ÉVFOLYAM 11. SZÁM • 2016. NOVEMBER • ÁRA: 170 FT

„Ferenc pápa küldötteként
jöttem hozzátok,
hogy osztozzam Szent Márton
születése 1700.
évfordulójának örömeiben.”

(Dominik Duka OP)

Szent Márton MDCC
FELEMELŐ SZERETET

**Ami látható és ami
láthatatlan**

A Szent Márton Jubileumi év
háttéréről
4-5. oldal

**Küldetés és kihívás is-
ma cigánynak lenni**

Először szervezett roma családi
napot a Karitás
12. oldal

„Csodálatos lelki táplálék”

Visszatekintés a Szent Márton
Jubileumi Évre Schauermann János
plébánossal
14-15. oldal

Jubileumot ültünk

2014 őszén elindult a Szent Márton Akadémia. Az előadásorozat célja az volt, hogy teológusok, történészek, művészettörténészek, néprajzkutatók segítségével rávilágítson Szent Márton életének, személyiségének, lelkiségének és kultuszának néhány fontosabb vonására. 2015 őszén Zalaegerszegen is elindult az előadásorozat.

2015-ben indult zarándoklatra Szent Mártonnak a szombathelyi Szent Márton-templomban őrzött ereklyéje. A Szombathelyi Egyházmegyén kívül más egyházmegyékben, sőt határainkon túli településeken is fogadták a szent ereklyéjét.

2015. május 25-én, pünkösdhétfőn Rönökön találkoztak a Szombathelyi Egyházmegye és a vele szomszédos egyházmegyék papjai, hívei és vezetői. A magyarokkal együtt ünnepeltek osztrákok, szlovének és horvátok is.

2015. november 6-án szentelték fel a felújított szombathelyi Szent Márton-templomot. A külső-belső megújulás után immár méltó környezet ad helyet Szent Márton tiszteletének és méltó infrastruktúra fogadja az idelátogató zarándokokat.

Martinus
a szombathelyi egyházmegye hivatalos lapja

martinuskiado.hu • Felelős kiadó: Teklits Tamás igazgató

Főszerkesztő: Ipacs Bence • **Szerkesztők:** Déri Péter, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Molnár Péter, Salamon Viktória, Teklits Tamás • **Nyomdai kivitelezés:** Nyomdai ötletek Kft. (7100 Szekszárd, Ybl M. u. 3.) • **Felelős vezető:** Jankovics Zoltán • **Kiadó:** Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.) • **Telefon:** 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu

• **ISSN 2060-145X** • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

Visszatekintés a Szent Márton Jubileumi Évre, a teljesség igénye nélkül

2015. december 3-án indult a Szombathelyi Egyházmegye és a Zalaco Sütőipari Zrt. közös, „Szent Márton ládája” elnevezésű jótékonyági akciója. Hét szombathelyi és hét zalaegerszegi üzletben lehetett a rászorulóknak számára adományokat felajánlani.

2016. május 7-én tartotta első akcióját a zalaegerszegi Szent Márton Légio. A szervezet jótékonyági programok megvalósítását tűzte ki célul, hirdetve Szent Márton szellemiségét.

2016. június 20-25. között gyalogos zarándoklatot szervezett a Szombathelyi Egyházmegye Szombathely és Pannonhalma között. 60 fő tette meg a távot, amely során tanúságot tettek hitükről és igyekeztek Szent Mártont jobban megismerni.

2016. július 9-10-én rendezték meg a Szent Márton Jubileumi Év központi eseményét, a Szent Márton Találkozót Szombathelyen. Az Emlékmű-dombnál minden korosztály számára szervezetek programokat. A nyitó szentmisét Dominik Duka prágai érsek mutatta be, mint a pápa legátusa. A rendezvény záróakkordját Ákos koncertje adta.

Ami látható és ami láthatatlan

A Szent Márton Jubileumi Év háttéréről

A Szent Márton Jubileumi Év meghirdetése előtt vagy talán pont akkor, létre kellett hozni egy stábot, egy bizottságot, amely az évforduló programjait összeállítja és végig is viszi azokat. Ezeknek a feladatoknak részese volt Gaspari Gábor, a II. János Pál Katolikus Szakkollégium titkára is.

Kérem, mutatkozzék be olvasóinknak! Hogyan került a jubileumi év bizottságába?

Egy Nógrád megyei kis faluból, Ipolyvecéről, a Börzsöny lábától kerültem Szombathelyre 1992-ben. Ide jártam főiskolára és az első diplomámat is itt szereztem történelem-művelődésszervező szakon. Feleségem szombathelyi, a Markusovszky Kórház röntgen szakasszisztense. Három gyermekem is itt született, mindhárom a Brenner János Általános Iskolába jár.

Több helyen is próbálok helytállni: a II. János Pál Katolikus Szakkollégium titkára vagyok főállásban, de a Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központjában is dolgozom és a Martineumban működő Szent Márton Zarándokiroda munkatársa is vagyok. Ez utóbbi révén kerültem a dr. Veres András püspök úr által felállított, a jubileumi évet koordináló egyházmegyei bizottságba.

Kik voltak a tagjai e szervező bizottságnak, és melyek voltak az első feladataik?

A Jubileumi Bizottságba világi és egyházi szakembereket hívott meg dr. Veres András püspök úr, felölelve azt a sokrétű és nagyszabású munkát, ami a jubileumi évet bevezető, a jubileumi évben megvalósuló egyházmegyei programok szervezésében zajlik. A bizottság így sokszor kibővült még további szakértők meghívásával is. Az alakuló ülést 2014. január 8-án tartottuk. Feladatunk a jubileumi évhez kapcsolódó rendezvények, ünnepek összeállítása és azok folyamatos összehangolása volt.

A szervezők gyakran személyesen találkoztak, vagy inkább „virtuális” volt az együttműködés?

A bizottság általában havonta egyszer tartotta értekezleteit. Persze ahogyan a programok sűrűsödtek, a megbeszélések is gyakoribbá váltak. Természetesen az együttműködés a különböző területeken belül folyamatos és intenzív volt.

A jubileumi év programjának összeállításában milyen szempontokat vettek figyelembe?

A programok összeállításában igyekeztünk a lehető legtöbb eseményt beemelni: szakrális és világi rendezvényt

egyenként. Minden korosztálynak készült program: a sportjátékoktól kezdve a tudományos konferencián át az ifjúsági találkozóiig. Nem kis feladat egy több évet felölelő jubileumi eseménysorozat koordinálása. Természetesen voltak sarokpontok, amik nem mozdultak az események sorában (ilyen volt például a július 9–10-ei központi rendezvény), de voltak olyan rendezvények is, amik később kerültek be a jubileumi programba.

A 2016-os évet a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és Szombathely város kezdeményezésére Magyarország Kormánya Szent Márton-émlékkévvé nyilvánította. A Szombathelyi Egyházmegye, a Pannonhalmi Főapátság és Szombathely Megyei Jogú Városa tartalmaz programokat, rendezvényeket szervezett ennek keretében. Fontos volt a folytonos konzultáció, országos és városi szinten is, hiszen több száz program szerveződött országszerte. A helyi duplikációk elkerülése és az egyházmegyei programok egymás mellé rendezése is a bizottságunk feladata volt. Sikerült több közös programot is megvalósítani a Pannonhalmi Főapátsággal, de elsősorban a helyi, Egyházmegyén belüli programokat koordináltuk. Ide vártuk Szent Márton tisztelőit határon innen és túlról.

Melyek voltak a kiemelt rendezvények?

Számos rendezvény valósult meg és szerveződik még a jubileumi évben az Egyházmegye koordinálásában. Nehéz is lenne mind felsorolni, de azért álljon itt egy rövid lista a teljesség igénye nélkül: családtaglázó Pannonhalmán, a tours-i érsekség zarándoklata Szombathelyre, gyalogos zarándoklat Szombathelyről Pannonhalmára, Felemelő Szeretet Nemzetközi Katolikus Találkozó, gyalogos zarándoklat Pannonhalmáról Szombathelyre, Szent Márton Városának Sport- és Családi Napja, Rottenburg-Stuttgart-i zarándokok Szombathelyen. Ide sorolnám még a Szent Márton Akadémia előadásait, a Szent Márton ládája karitatív akció beindítását is vagy a Szent Márton-ereklje országos és határon túli zarándoklatát.

A bizottság tagjain kívül számíthattak önkéntes segítőkre, felajánlásokra?

Igen, hála Istennek nem maradtunk magunkra a feladatokban. Sok segítőknek volt az Egyházmegyei Ifjúsági Bizottságon, a plébániákon keresztül, és a cserkészek is sokszor álltak rendelkezésünkre. De segítettek a Brenner gimnázium fiataljai és a II. János Pál Katolikus Szakkollégium egyetemistái is. Nem is tudnám felsorolni honnan még...

Konkrétan meg lehet határozni, hogy mi volt az Ön feladata? Illetve mely események szervezése, lebonyolítása?

Mivel sok nagy rendezvény szervezőjeként dolgoztam már az ország több pontján, így elsősorban a szervező-készségemmel és a tapasztalataimmal tudtam a legtöbbet segíteni. Majd minden rendezvényenél segédkeztem, legyen az grafikai szerkesztés, design vagy konkrétan az esemény lebonyolítása. Ezek közül is kiemelkedtek a július 9–10-ei központi rendezvény munkálatai.

Milyen kommunikációs eszközöket használtak a jubileumi év egyházmegyei programjainak megismertetésére, népszerűsítésére?

A lehető legszélesebb kommunikációs eszköztárat használtuk fel: mind a hagyományos csatornákat, mind a mai divatos csatornákat beleértve. Hirdettük programjainkat levélben, egyházmegyei körlevélben, a Martinus hasábjain, de a jubileumi év saját weboldalán és Egyházmegyének saját weboldalán keresztül is közvetítettük az információkat. A közösségi médiát is használtuk több csatornán keresztül is. Országos médiumokban számos alkalommal megjelentünk írott vagy elektronikus formátumban. Rengeteg videós és fotós beszámolót adtunk közre a különböző megosztó csatornákon, amik szép nézettségi mutatókat hoztak. A központi júliusi eseménynek pedig saját reklámfilmje készült. Nyilván ehhez a munkához profi partnerre is szükség volt, így került bevonásra a budapesti EsterCom-munications Kft., akik a főbb kommunikációs csatornákat

működtették. Nagy munkát végzett Egyházmegyének sajtó-referense, Molnár Péter is.

Melyek voltak a legsikeresebb programok?

Azt gondolom, hogy a legsikeresebb programot az egyén maga döntötte és dönti el. Hol kapta a legtöbb, legmaradandóbb élményt, legyen az közösségi, lelki vagy egyszerűen szórakoztató. Lehet, hogy a Szent Márton Akadémia egyik előadásán kapott örökérvényű útravalót, de lehet, hogy az Ákos koncerten megjelent közel 18.000 fős koncerttömeg adott az egyénnek sosem múló élményt. Így a legsikeresebb program eldöntésének joga mindenkinek megmarad saját magának. Megható pillanat volt számomra az, amikor Bőjte Csaba testvérrel egy percre félrevonultunk a tömegtől, és családommal együtt kértük az ő áldását.

A sok elvégzett munka valószínűleg később vagy lassan hozza meg gyümölcsét. Mi az, amit Ön szerint sikerült Szent Márton életéből főképpen Szombathely város, de Vas megye és az egész Egyházmegye számára átadni ebben a jubileumi évben?

Kezdetektől fogva az volt a célunk, hogy lássunk távolabb Szent Márton vonatkozásában a köpenyjelenettől vagy a libák gágogásától. Számos lehetőség adódott elmélyíteni ismereteinket Szent Mártonról, hiszen szülőföldjének lakói vagyunk! Döntő momentum volt az, hogy az Egyházmegye a jubileumi programokhoz külön emblémát és jelmondatot szerkesztett: FELEMELŐ SZERETET. Ebben a két szóban benne van a jubileum valódi tartalma. A rendezvények sokasága lehetőséget adott a felemelő szeretet sok arcának megtalálására: a „Váltsuk meg Szent Márton köpenyét!” egyszerű adakozási lehetőségtől az önkéntesen vállalt legkisebb feladatig, Szent Márton ládájába egy falatot tenni, bejárni egy zarándokutat vagy közösen imádkozni a Jubileumi Év egyházmegyei imáját – megannyi lehetőség a szeretet gyakorlására, megélésére. A közösségben megélt programok pedig az egyénben fejtik ki hatásukat. *Salamon Viktória*

RÖVID HÍREK

Az október 9-i Úrangyala imádság alkalmával Ferenc pápa 13 új bíborost nevezett ki. Közülük elsőként jelentette be a szíriai apostoli nuncius, Mario Zenari érsek nevét. A november 19-i konzisztórium után is szíriai apostoli nunciusként folytatja munkáját. Ez az első alkalom, hogy egy apostoli nuncius a szolgálati helyén marad bíborossá kreálását követően. A bíborosi testület tagjaihoz kapcsol további két nyugalmazott érseket és egy püspököt, valamint Ernest Simoni áldozópapot, aki katolikus papként az albán kommunista diktatúra idején üldöztetést szenvedett, 27 éven keresztül kényszermunkát végzett.

Magyar nyelvű tábla jelzi immár a zárando-koknak, hogy honnan indul a Mindszenty József bíborosról elnevezett fatimai magyar keresztút Portugáliában. A táblát október 11-én áldotta meg Kiss-Rigó László püspök. Az 52 éve felszentelt Magyar Kálvária magyar közösségek adományából épült, Kondor Lajos és Kardos Illés atyák szervezőmunkája nyomán.

Diego Maradona is részt vett az október 12-i római jótékonyági futballmérkőzésen, mely Ferenc pápa kezdeményezésére valósult meg. Az argentin futballszár elmondta, Ferenc pápának köszönhető, hogy hite megújult, és visszatért az egyházhoz.

Munkaszüneti nap lesz nagypéntek – jelentette be Orbán Viktor miniszterelnök a Magyarországi Református Egyház Zsinatának emlékülésén, október 14-én Budapesten. A döntés értelmében ezentúl négynapos munkaszünettel ünnepelhetjük meg a kereszténység legnagyobb ünnepét Magyarországon. Ez jövőre április 14. és 17. között lesz.

Idén múlt száz éve, hogy a verbiták (Istenei Ige Társasága) Magyarországra érkeztek. Október 8-án a Világmisszió 15. Országos Ünnepevel összekapcsolva tartották a jubileumi év záróeseményét Budatétényben, a Názáret Misszióházban. A rend központja Egyházmegyénkben, Kőszegen van és a vasvári plébániát is verbita atyák látják el.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KOVÁCS JÓZSEF
A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KURÍR

Ne Ludas Matyit kövessük, hanem Jézust!

Mind az irgalmasság, mind az igazságosság olyan erény, amely csak a közösségben élő ember számára jelent gondot. Társadalom pedig csak ott van, ahol rend is van, különben csupán tömegről beszélhetünk. Az az állam, amelyben nincsen rend, igazságosság, szankcionálás, Szent Ágoston szavával élve: rablóbanda.

Maga Jézus is azt mondja a poroslónak: „Ha rosszul szoltam, bizonyítsd be, ha nem, miért ütsz engem?” Szent Pál fellebbez a császárhoz mint római polgár, akit nem lehet csak úgy egyszerűen meghurcolni. Az igazságosság alapját az Ószövetségben a tízparancsolat vetette meg, de már az ennél korábbi, „szemet szemért, fogat fogért” elv is egy fejlődési fokozat volt, hiszen az aránytalanul nagy bosszú ellen lépett fel. Az irgalmasságnak is felfedezhető a csírája az Ószövetségben, méghozzá Ozeás próféta könyvében, amelyben Isten úgy viszonyul az emberhez, mint az anya a gyermekéhez. Az Újszövetségben a hegyi beszédben Jézus pedig egyenesen úgy fogalmaz, hogy a Mennyei Atya felkelti napját jókra és gonoszokra egyaránt.

Jézus tanításában nem akarta az Ószövetséget, így annak igazságra épülő jogrendjét sem megsemmisíteni, hanem be akarta teljesíteni. Ezt pedig éppen az irgalmasság meghirdetésével tette meg, például mikor az irgalmasság testi cselekedeteit felsorolja, vagy amikor a hegyi beszédben a boldogságmondások egyikeként elmondja: „Boldogok az irgalmasok, ők majd irgalmat nyernek.” A biblikusok szerint e boldogságmondások rejtett alanya maga Jézus, aki nem tanított olyat, amit ő maga is meg ne tett volna. Bár mi Ludas Matyiként háromszor visszavernénk a rajtunk esett sérelmeket, Jézus tanítása szerint hetvenszer hétszer meg kell bocsátanunk. Ha azt akarjuk, hogy nekünk megbocsásson az Isten, nekünk is meg kell bocsátanunk, ahogy a Miatyánkban is imádkozzuk.

Az Isten irgalma és igazságossága a legnagyobb mélységben és magasságban, a keresztszen mutatkozott meg. A két erény legtökéletesebb közös emberi megvalósulását Szent Márton nevezetes tettében fedezhetjük fel. A fiatal katona irgalmas cselekedete, hogy köpenye felét a didergő koldusnak adta, igazságos is volt egyben, hiszen ruhájának azt a részét, amely a hadsereg tulajdona volt, megőrizte. Az igazságosság talaján kell állnunk, de keresnünk kell mindazt, ami az irgalom irányába vezet. A boldogságmondások közül egyedül az irgalmasságra vonatkozó az, amelynek ugyanaz a jutalma, mint a feladata. Az igazság szempontjából sosem leszünk méltók Isten irgalmára, de ha irgalmasak vagyunk másokkal, akkor bizton remélhetjük az ő irgalmát.

*Dr. Bábel Balázs
kalocsa-kecskeméti érsek*

A házasság jogi következményei

A házassági kötelék felbontása

Nagyon sokan tévedésben vannak a katolikus házasságot illetően, hiszen rengeteg ember a házasságot teljességgel felbonthatatlannak tartja, mások pedig teljesen egyértelműen vallják a felbonthatóságát, úgy, mint a polgári kötések esetében. Fontos leszögezni, hogy a katolikus egyház tanítása szerint a házasság felbonthatatlan, de vannak bizonyos esetek, amikor lehetséges a házasság külső felbontása. Ezekben a bontásokban vagy a „lelkek üdvének”, vagy pedig a „hit kedvezményének” van szerepe. Elvileg minden olyan házasság felbontható, amely *nem megkötött* (de törvényes, akár kánoni) vagy *megkötött, de el nem hált*.

Nagyon fontosak a pontos jogi megnevezések és azok értelmezése. Törvényesnek nevezzük azokat a házasságokat, amelyek a törvényben megszabott előírások szerint kötöttek meg. Kánoni házasságnak pedig azokat nevezzük, amelyeket a katolikus törvényhozás szabályoz a hatályos egyházi törvénykönyv 1059. kánonja szerint. Ez azokat a házasságokat érinti, amelyekben legalább az egyik fél római katolikus vallású.

Az egység és a felbonthatatlanság azok a tulajdonságok, amelyek minden, akár a szentségi, akár a nem szentségi házasság lényegéből következnek, s ezen tulajdonságok két megkeresztelt ember esetében különös stabilitással is bírnak, hiszen Krisztus Urunk rendelése alapján két megkeresztelt házassága szentség (vö. CIC 1055. kánon). A katolikus egyház tanítása szerint az *érvényes házasságot* a felek sem kölcsönösen, sem egyoldalúan nem bonthatják fel. Azért fontos kiemelni, hogy az *érvényes házasságot*, mert az érvénytelen házasság esetében létre sem jön a tulajdonképpeni értelemben vett házasság.

A szentségi, de el nem hált házasságot kivételes esetben a pápa felbonthatja, de a megkötött és elhált házasságot még a pápa sem bonthatja fel. A házassági kötelék tehát csak bizonyos esetekben bontható fel, és mindig csak az illetékes egyházi hatóság közreműködésével.

Napjainkban egyre többet foglalkoznak a megkötött és elhált házasságok felbontásának lehetőségével, de mivel ez szembe menne az Úr Jézus tanításával és az Anyaszentegyház évezredes hagyományával, ezért erre nem kerülhet sor.

Déri Péter

A SZENTSÉGEK LITURGIÁJA

A szent útravaló kiszolgáltatása

Az Egyházi Törvénykönyv előírja, hogy a bármilyen okból fakadó halálveszélyben forgó krisztushívők szent útravalóként kapják meg a szentáldozást. Ez még akkor is nagyon tanácsos, ha aznap már szentáldozáshoz járult is az, aki később életveszélybe került. Amíg pedig a halálveszély tart, ajánlatos, hogy több alkalommal – különböző napokon – megáldoztassák őket. A szent útravaló kiszolgáltatását a betegek számára nem szabad halogatni túl sokáig, a lelkek gondját viselőknél pedig éberrel kell ügyelniük arra, hogy a szent útravalót a betegek teljesen beszámítható állapotban vegyék magukhoz.

A legszentebb eucharisziát szent útravalóként a betegeknek elvinni kötelessége és joga a plébánosnak, a káplánoknak, a lelkészeknek, szükség esetén azonban ezt bármely papnak vagy a szentáldozás más kiszolgáltatójának is meg kell tennie, de utólag értesítenie kell róla a plébánost vagy a lelkészt.

A szent útravalót szentmisében – akár saját miseszöveggel is – és szentmisén kívül is ki lehet szolgáltatni. Az eucharisziát pedig csak a bor színe alatt is magához veheti a beteg, ha a kenyér színe alatt nem tudna megáldozni.

Ha a szentmisén kívül szolgáltatják ki a szent útravalót, akkor lehetőség szerint először a beteg meggyón. Ha erre nem kerül sor, akkor a szokásos bűnbánati cselekményt végzik el, melyet a haldoklóknak adott teljes búcsú megadásával fejezhetnek be. Ezt követően lehetőleg felolvassanak a Szentírásból, majd ha lehet, a beteg megújítja keresztségi fogadalmát. Ezután könyörgések következhetnek és elimádkozzák az Úr imádságát. A szent útravaló kiszolgáltatásakor a pap a „Krisztus teste (vagy: Krisztus vére)” szavakat, a beteg „Ámen” feleletét és áldozását követően ezt mondja: „Őrizzen meg téged, és vezessen el az örök életre!” Végül zárókönyörgést mond, majd áldást ad.

Ipacs Bence

Templommegáldás Kerkakutason

▲ Október 1-jén áldotta meg Császár István egyházmegyei kormányzó a kívül-belül felújított kerkakutasi templomot. Pályázati és egyházmegyei támogatásból, valamint a hívek segítségével valósult meg a beruházás.

▼ Október 6-7-én a Domonkos-rend megalakulásának 800 éves évfordulójára emlékeztek Kőszegen. Vándorkiállítás, koncert, színdarab-bemutató, szentmise, valamint rajz-, fotó- és irodalmi pályázat színesítette az ünnepséget.

A Domonkos-rend évfordulója

Hubertus mise az Őrségben

▲ Október 1-jén ragyogó időben tartották az Őrségi vadászok az V. Őrségi Vadásznapot. A Hubertus mise 11 órakor kezdődött, melyet Varga Ottó esperesplébános a vadászokért ajánlott fel.

▼ Október 7-8-án rendezték meg a 72 óra kompromisszum nélkül programot. Körmenten a plébánia ifjúsági csoportja az idősek otthonát kereste fel: rövid előadással, énekekkel és imádsággal örvendeztették meg a lakókat.

72 óra kompromisszum nélkül

Szent Márton közbenjárását kérték

Október 1-jén egy busznyi zarándok érkezett a Vasi Hegyhát keleti vidékéről Szombathelyre. Szent Márton szülővárosában imádkoztak az Egyházmegye védőszentjéhez és kérték a segítségét, közbenjárását.

Magyar Katolikus Kulturális Hetek

Október 4-én Császár István egyházmegyei kormányzó nyitotta meg a szombathelyi Szent Márton kútszobor keletkezéstörténetét bemutató tárlatot az Egyházmegyei Könyvtárban.

Az aradi vértanúkra emlékeztek

Október 7-én emlékeztek meg a jánosházi Szent Imre Általános Iskolában a 13 aradi vértanúról és gróf Batthyány Lajosról, az első felelős magyar kormány miniszterelnökről.

PROGRAMAJÁNLÓ

november 16. (szerda) 19 óra Beszélgetés sportról és médiáról Sárfalvi Péterrel (Szombathely, Assisi Szent Ferenc Kollégium) • **november 18-19. (péntek-szombat)** Egyházközségi Tanácsadó Testületek tagjainak lelki- és képzési hétvégéje (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **november 19. (szombat) 9 óra** Kamaszkodó csoport (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **november 21. (hétfő) 18 óra** Magyar Katolikus Kulturális Hetek – A közjó kinek jó? – Közjó vagy egyéni boldogulás – előadás (Katolikus Egyetemi Lelkészség-Savaria Egyetemi Központ „C” épület, nagy előadóterem) • **november 26. (szombat) 9 óra** Bibliodráma (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia); **10 óra** Egyházmegyei Karitás lelkinevnap (Szombathely-Szóllós, Jézus Szíve plébániatemplom) • **december 2-4. (péntek-vasárnap)** Adventi lelkigyakorlat (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **december 3. (kedd) 9 óra** Kamaszkodó csoport (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **december 10. (szombat) 19 óra** Adventi koncert (Szombathely, Szent Márton-templom) • **december 13. (kedd) 18 óra** KÉSZ Körmend - Bíró László: Aktualitások a családról az Irgalmasság Évét követően (Körmend, Városháza, Nagyterem)

SZENT MÁRTON-NAPI PROGRAMOK

NOVEMBER 11. 17 ÓRA

Esti dicséret a Székesegyházban, majd lampionos felvonulás a Szent Márton-templomhoz.

NOVEMBER 12. 10 ÓRA

Ünnepi szentmise a Székesegyházban, a Szent Márton Jubileumi Év záróünnepsége. A szentmise főcelebránsa és szónoka: Dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek.

Mindenkit szeretettel várunk!

Szent Márton növényei

„Nézzétek a mezők liliomait, hogyan nőnek: nem fáradoznak, nem szőnek-fonnak, mégis, mondom nektek, még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül” (Máté 6,28-29) – szól az egyik legismertebb, virágokkal kapcsolatos igehely a Bibliában, amely számos, egy-egy apostolhoz vagy más szenthez kapcsolódó növényt említ. Ugyanakkor nemcsak a Szentírás, de a világ különböző részein olykor a népnyelv is összekapcsolt egy-egy kedvelt virágot az általa tisztelt szent emberrel.

Ferenc pápa földrészén, Dél-Amerikában él a liliomok rokonságába tartozó inkaliliom (*Alstroemeria*) nemzetség. Ennek egyik, Peru, Chile és Argentína területén őshonos – *Alstroemeria ligtu* nevű – fajtát nevezik „Szent Márton-virágnak”. Szép, 50-60 cm magas, gumós évelő virág, számos nemesített fajtával. Utóbbiak széles-tölcséres, felálló virágai rózsaszín, narancs vagy sárga árnyalatúak, eltérő színű pettyekkel és csíkokkal. Kivételes vázartartósságuk miatt elsőrangú vágott virágok, így nálunk – Szent Márton szülőföldjén – mindenekelőtt a virágkereskedelemben találkozhatunk velük.

A régi gyümölcsök hazája főként Nyugat-Ázsia, s a legnemesebb gyümölcsfajták is onnan kerültek Európába. A körte (*Pyrus communis*) valószínűleg Kisázsiból származó egyik fajtája a „Téli Kármán-körte”. Kármán egy török népcsoport és város neve Törökországban. A török időkben a Balkán-félszigeten át hazánkba is eljutottak ipari és kertészeti termékeik. E fajta azonban már a római időkben is bekerülhetett Pannóniába. Régi gyümölcsészek (pomológusok) szerint Márton püspök is kedvelhette, hiszen vitt belőle magával Sabariából, amikor 374-ben megválasztották Tours püspökének. Franciaországban jutott belőle Rémy érseknek is, aki ezt a finom körtét a jó keresztény (bon chrétien) Clovis királynak ajánlotta. Így aztán a „Téli Kármán-körte”, „Bon-Chrétien d’hiver”, „Szent Márton körtéje” és „toursi körte” neveken terjedt el és lett népszerű Franciaországban. A 18. században Magyarországon eltűnt, majd az 1930-as években tért vissza hozzánk, mint nyugateurópai fajta. Fája hatalmas, hosszú életű; gyümölcse nagy, dudos, édes, leves és illatos. Szeptembertől szedhető, január-februárig jól tárolható fajta.

Az 1818-ban írásba foglalt első magyar tájmonográfiában az Őrség vidéke kapcsán így fogalmaz Zakál György: „a’ ketske tsötsü a’ Sz. Mártony szöllő, a’ mely későn erő fanyar”. Az októbertől érő kecskecsöcsű csemegeszőlő-fajta ma is közismert. Képszerű elnevezése egyfajta metaforikus terminus, utalva a szőlőszemek alakjára, mivel bogyói nagyok, hosz-

szúkásak, két végük elhegyesedő. Magyarországon a fehér, fekete és piros kecskecsöcsű szinte minden borvidéken ismert volt még a közelmúltban is, a 19. század végi filoxeravészt megelőzően nagy mennyiségben termelt szerte a Kárpát-medence szőlőhegyein. Elterjedése szerint vélhetően még a rómaiak hozhatták ezt a fajtát Pannóniába a dél-európai, mediterrán vidékekről. Erre utal az a Baranya megyei leletként ismert Liber oltárkő, amely tartalmazza a kecskecsöcsű szőlő nevet. Minden bizonnyal Magyarország valóban egyik legrégebbi szőlőfajtájáról, szőlőfajta-elnevezéséről van szó, hiszen első magyar nyelvű emlékünkről az 1405 körül keletkezett Schlägli szójegyzék, amiben mint „*kecche chechew zele*” kerül említésre. Ez az adat egyben arra is utal, hogy az ampelográfusok szerint kisázsiai eredetű szőlőfajta magyarországi elterjedése már bizonyosan a török-kor előtti időkre tehető. A vasi tájnyelv ugyanakkor használta a *szentmártoni szőlő* elnevezést is, egyértelműen konkrét szőlőfajtára való utalás nélkül, értve ez alatt a fattyúhajtásokon később kifejlődő, ezért nem nagyon beérő, savanyú szőlőt termő fürtöket. A Zongor Ferenc által lejegyzett Ság-hegyi néphagyomány szerint „*a szentmártonyi szüöllüt kuorúhattyák*”, avagy „*kórálhatják*”, tehát gyűjtögethették a szőlősgazda tulajdonosok engedélyével, nyilvánvalóan a szegény népesség tagjai.

A Szent Márton Jubileumi Évben Szent Márton körtéjéből ültetünk egy-egy csemétét Szombathelyen, a Püspöki Palota kertjébe és a Vasi Skanzen Márton-hegyére; utóbbi helyre a Szent Márton-szőlő tőkéivel együtt.

Dr. Balogh Lajos – Dr. Illés Péter

Az egyházi anyakönyvezés története II.

Bár Egyházmegyénk mai területe sosem tartozott az Oszmán Birodalom által elfoglalt országrészhez, az 1640-es évekig a Rába vonaláig szinte kivétel nélkül behódoltak falvaink a török támadásoknak, így ott még az addig meglévő plébániák is elpusztultak.

Az 1699. évi karlócai béke azonban – mely pontot tett a török kiűzésének végére – már felmérve találta Vas vármegye katolikusságát, melyet Kazó István vasvár-szombathelyi nagyprépost végzett el Keresztély Ágost győri püspök megbízásából 1697–98-ban.

Ez a *visitatio canonica* (püspöki egyházlátogatás) az anyakönyvek vezetését még nem ellenőrizte, így ezzel is, de főként a terület katolikus plébániáinak nagyon alacsony számával magyarázható, hogy máig fennmaradt anyakönyveink közül csupán kilenc tartalmaz 1700 előtti bejegyzéseket. Ezek: Csesztreg (mely kívül esett a Kazó által bejárt területen), Dozmat, Nagy-Pöse (ma: Gyöngyösfalu), Kőszeg, Salfa (ma: Salköveskút), Sárvár, Szombathely, Vasvár és Vép.

Az első anyakönyveket, nagyjából II. József uralkodásáig nem rovatok szerint, hanem folyamatos szövegírással vezették. A kézzel rajzolt táblázatos forma csak később, általában a 18–19. század fordulóján alakult ki, előre nyomtatott táblázatokra pedig csak a másodpéldányokat írták, melyek vezetése 1827-től lett kötelező, s belőlük egyet az illetékes egyházi, egyet pedig a vármegyei levéltárba kellett eljuttatni. Ez utóbbi nagy segítség olyan esetekben, amikor az eredeti anyakönyv időközben megsemmisült, és ismeretlen okból az egyházmegyei levéltári példány sem maradt fenn – például Bőd (ma: Nemesbőd) esetében. 1822-től vezették be a matrikulák indexének, vagyis névmutatójának folya-

matos írását, ami később a visszakereshetőséget segítette, ezeket azonban nem minden plébános eszközölte.

A korai anyakönyvek feljegyzéseit nagyjából a 18. század közepéig egy könyvbe írták, de már ekkor van példa arra is, hogy kezdetektől külön-külön anyakönyveket fektettek fel.

II. József rendelete szerint a keresztelek anyakönyvének tartalmaznia kellett a születés évét, hónapját és napját, a gyermek nevét, nemét és azt, hogy törvényes vagy házasságon kívüli-e, a szülők keresztes és vezetéknevét, vallását, a keresztszülők teljes nevét, s a házasságon kívüli gyermek apjának a nevét is, ha elismerte az apaságot.

A házassági anyakönyvbe fel kellett jegyezni az esküvő évét, hónapját, napját, a házszámot, a vőlegény keresztes és vezetéknevét, vallását, életkorát, családi állapotát (nőtlen vagy özvegy), a menyasszony keresztesnevét, vallását, korát, családi állapotát (hajadon vagy özvegy), a tanúk keresztes és vezetéknevét, illetve családi állapotát. A tanúknak pedig általában alá is kellett írni az anyakönyvet, ha képesek voltak rá...

Végül a halotti anyakönyvnek hat oszlopban kellett tartalmaznia a halál évét, hónapját és napját, a házszámot, a vallást, a halott nevét és korát, valamint a halál okát. A foglalkozás rendszerint csak a 19. századtól szerepelt, a 18. században még csak néhány mesterség művelőjét nevezték meg (például orgonista, molnár, üveges, tanító, stb.).

1852-től az anyakönyvekben megjelent a „megjegyzések” rovat az anyakönyvi adatok javítása, a vezetéknev megváltoztatása, halottá nyilvánítás, a halál különleges körülményei számára. Néha itt szerepel bejegyzés a halálról és az esküvőről, vagy hogy elsőszülött-e a gyermek. Nem ritkán pedig értékes (hely)történeti feljegyzéseket is találunk e helyütt.

A katolikus anyakönyveket általában 1869-ig (sőt, sok helyen még a 19–20. század fordulóján is!) latinul vezették, leszámítva egy rövid időszakot – 1843 és 1850 között –, amikor a reformkori országgyűlésen hozott határozat alapján magyarul írták őket. További kivételt képeznek Egyházmegyénk mai területén egyes nemzetiségi plébániáink, például Német-Keresztes (ma: Vaskeresztes), ahol a kereszteleké kivételével 1739–1777 között németül (gót betűkkel) írták az anyakönyveket, s csak a Szombathelyi Egyházmegye megalapítása után, Szily püspök rendelkezésére tértek át a latinra.

Az állam többször is megkísérelte felügyelete alá vonni az anyakönyvek vezetését, de mivel ez csak az 1895. október 1-jén történt polgári anyakönyvezés bevezetésével sikerült, e tekintetben 1868-tól (a polgári házasságkötés lehetőségének idejétől) bizonyos szempontból állami hivatalnokoknak tekintették a plébánosokat, akik kötelesek voltak az anyakönyvek alapján adatszolgáltatást nyújtani többek között a jegyesekről vagy a katonai sorkötelesekről.

Ma csak a polgári anyakönyvek számítanak közokiratnak, de az egyházi anyakönyvekbe bejegyzett természetes személyazonosító adatokra (családi és utónév, születési családi és utónév, születési hely és idő, anyai születési családi és utónév) is vonatkozik az állami adatvédelmi törvény.

Inzsöl Richárd

Küldetés és kihívás is ma cigánynak lenni

Először szervezett roma családi napot a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás

Az Irgalmasság Évében, Szent Márton Jubileumi Évében az idén 25 éves Szombathelyi Egyházmegyei Karitás nagy lépésre szánta el magát: a cigányság helyzetén akar javítani az Egyházmegyében.

Október 7-én a Karitás megrendezte a cigány családok első találkozáját. Szombathelyre, a szállósi városrész Jézus Szíve templomába érkeztek buszokkal papjaikkal együtt a családok. Vas és Zala megyéknek azokból a részeiből jöttek, ahol sok cigány család él.

A templomban ünnepi püspöki szentmisével kezdődött a találkozó, amit Székely János esztergom-budapesti segédpüspök, a püspöki kar cigánypasztorációs felelőse vezetett. Beás nyelven is köszöntötte a híveket, majd szentbeszédében a cigányok szentje, Boldog Ceferino – cigány néven El Pelé – életét ismertette részletesen. A feleségét gyengéden szerető, a körülötte élőkön mindig készséggel segítő spanyolországi roma lókereskedőt mélyen vallásos meggyőződése miatt a spanyol polgárháború idején a republikánusok kivégezték. Mártírhálált halt, II. János Pál pápa avatta boldoggá.

A szentmise után a templom mögötti rendezvénysátorban Németh Tamás vépi plébános, Egyházmegyénk cigánypasztorációs referense köszöntötte a sokaságot, majd bemutatkozott a cigány Boldog Ceferino Lovagrend. Ez a magyar alapítású egyházi lovagrend 2011-ben azzal a céllal jött létre, hogy a történelmi egyházak és a cigányság közötti együttműködést előmozdítsa. Tradicionális cigánytáncot tanultak be

erre az alkalomra a csehimindszenti gyerekek, akik fergeteges előadásuk után vastapsot kaptak a lelkes közönségtől.

Utánuk Orsos Zoltán csákánydoroszlói plébános mélyen átértett gondolatait osztotta meg a hallgatósággal. Arról beszélt, milyen ma cigánynak lenni Magyarországon. „Én egy putriban születtem 1978-ban, nyolcan voltunk testvérek, s édesanyám már nem élte meg a pappá szentelésemet” – kezdte tanúságtételét, amelyben elmondta azt is: Ma az elmaradottság jelképei a cigányok. Nincs még egy olyan nép, mint a miénk, amelyik megőrizte a vonásait, de a kultúráját elveszítette. Az ébredés pillanata ez: küldetés és kihívás cigánynak lenni. Sebekkel kell megküzdenünk, magunkon is segíteni, hogy egészséges identitásunk legyen. Ezért jó ez a kezdeményezés. Köszönet Tuczainé Régvári Marietta karitászigazgatónak, hogy egy lelkigyakorlat után elhatározta: az Irgalmasság Szentévében elkezd többet tenni a karitás a cigányokért. Ez a szándék nagyszerű. Mert mit üzen nekünk Isten? Azt, hogy szabaddá tesz. A templomban valóban megszűnnek a rangok, ott mindenki Isten gyermeke.

A rendkívül jó hangulatú családta-lálkozáson volt helye a humornak és az érzelmi mélységeknek egyaránt. Mesék hangzottak el beásul is, cigány művészek alkotásait lehetett megtekinteni, kosárfonó, fafaragó mutatta be kézműves tudását, közös ebéd volt.

Örülök, hogy egy ilyen színvonalas kezdeményezés részese lehettem itt Szombathelyen – válaszolta értékelést kérő kérdésünkre Székely János segéd-

püspök. – Orsos Zoltán tanúságtétele rendkívül fontos üzenetet közvetített mindenkinek, hiszen egyaránt szólt nekünk, a többségben lévő magyaroknak és a romáknak is. Nagyon jó ötletnek tartom, hogy lesz folytatás, hogy Zoltán atya képzést akar indítani olyanok számára, akiknek köztük van a romákhöz. Ez a rendezvény is bizonyította: az egyház jó közeg, hiszen őszintén szólhatunk egymáshoz.

A romák is így vélekedtek erről. A körmendi Király Csabáné szerencsésnek tartja magát, mert az édesanyja már kisgyerekként elvitte a templomba, ő is hívó katolikusnak nevelte két lányát. Közülük a mentálhigiénés szakemberként dolgozó lánya nemrég Máriacellbe zárandokolt. – Hiszek a Jóistenben, sokszor éreztem a segítségét, remélem mások is értik, milyen jó ez.

A családi nap végén Tuczainé Régvári Marietta, az Egyházmegyei Karitás igazgatója köszönetet mondott mindenkinek a segítségért, majd azzal zárta a nap hivatalos részét: lesz folytatás.

Némethy Mária

A szombathelyi Szent Márton-templom

Szombathely keleti városrészében, a hajdan önálló faluként létezett Szentmártonban áll a Szent Márton tiszteletére felszentelt plébániatemplom.

A római korban itt, az Arrabonába (a mai Győr) vezető út mentén terült el az antik Savaria keleti temetője. Területén a 4. században alakult ki az az ókeresztény temető, amelynek több sírköve is ránk maradt. E temető egyik sírkápolnájában nyerhetett egy időre nyughelyet Szent Quirinus sicsiai (Sziszek) püspök holtteste, aki a keresztényüldözések idején, 303-ban halt vértanúhalált Savariában. Magáról az ókeresztény sírépületről (mauzóleumról) nincsenek információink. A hely topográfiájából adódóan azonban az a jelenlegi templomhajó területén állhatott. Több jel mutat arra, hogy Pannónia feladása után a helyben maradt keresztény közösség tovább használta temetőjét. 791 októberében Nagy Károly az avarok elleni eredménytelen hadjáratából Savarián keresztül tért vissza országába. Látogatásának oka tours-i Szent Márton püspök szülőhelyének felkeresése lehetett, akinek személye családjának és az egész Frank Birodalomnak védőszentje volt.

A 9. században került sor az egykori keresztény temető területén álló sírkápolna templommá való átépítésére. Ez a minden bizonnyal Szent Márton titulusú templom 860-ban már biztosan állt. Jogállását tekintve ez volt a település plébániatemploma, és az maradt a következő évszázadokban is. Ez volt az első liturgikus épület Pannóniában, amelynek védőszentje a Savariában született Szent Márton tours-i püspök volt!

A magyar állam- és egyházszerzés idején a római Borostyánkő-út nyomvonala fontos stratégiai szerepet játszott. Az út mellett fekvő Savariában még Szent István uralkodása idején, a korábbi templom helyén egy faszerkezetű, egyenes szentélyzáródású templomot emeltek, amelynek falait sűrűn egymás mellé vert cölöpök alkották. Ezt néhány évtized múlva – talán még Szent László király uralkodása alatt – egy hasonló alapterületű, félköríves szentélyű téglatemplommal váltottak fel. Erről II. Paszkál pápa 1102-ben kelt bullájában olvashatunk először, amely első helyen említi ezt a templomot a Pannonhalmi Bencés Apátság birtokai között.

A 13. század végére a templomot késő-román stílusban megnagyobbították: a félköríves kis apszis helyére egy nagyméretű, négyzet alaprajzú, keresztboltozatos szentélyt emeltek, amelyet utóbb falfestményekkel díszítettek.

A 15. században a Szent Márton-templomot gótikus stílusban átépítették. Az épület 1605-ben a Bocskai-féle hadjárat kapcsán súlyos sérüléseket szenvedett. A következő évtizedek azután a javítások és építkezések jegyében teltek el. Még el sem készült a munka, amikor 1638-ban Draskovich II. György győri püspök a város tiltakozása ellenére az ősi plébániatemplomot minden vagyonával együtt a Magyarországon ez idő tájt újból megletelepedő domonkos rendnek adta.

A domonkosok, miután a temetővel körbevett templom mellett kolostorukat felépítették, nekiláttak a templom teljes átépítésének. Munkájukat segítette, hogy bőkezű mecénásuk akadt: gróf Batthyány Erzsébet (1619–1674), gróf Erdődy III. György (1614–1663) özvegye, amint ezt a főbejárat feletti építési felirat máig hirdeti. A jelenlegi, 1668 és 1674 között felépült templom építőmestere a Batthyányiak szolgálatában álló olasz építész, Carlo della Torre volt. Az új, barokk stílusú épület átmeneti formát képvisel a kápolnasoros és a háromhajós belső terek között.

A templom jelenlegi berendezése nagyrészt a 18. század közepéről való, ekkor ugyanis a templomhajó alatti kriptá kialakítását követően teljesen átalakították a templom belsejét, így alakult ki a mai elrendezés. A templom titulusa Szent Mártonról ebben az időben változott Szentháromságra, amint azt az új főoltár képe is mutatja.

Az épületet 1867/68-ban újból tatarozták, ezt követően nagyobb felújításra már csak 1902/1903-ban került sor. 1924-ben új oratóriumot építettek. 1930-ban, amikor a szombathelyi egyetlen plébánia felosztásával a templom ismét plébánia lett, Wälder Gyula tervei szerint a templomot nyugati irányban egy második kereszthajó beiktatásával meghosszabbították. Ezekben az években épült össze végleg a templom a kolostorral. A templom kifestését ekkor Steffek Albin végezte. A szerzetesi élet 1950-ben szűnt meg a kolostor falai között. A plébániát azóta a Szombathelyi Egyházmegye papjai vezetik. A templom teljes külső és belső felújítására a Szent Márton Jubileumi Évből került sor.

Kiss Gábor

„Csodálatos lelki táplálék”

A szombathelyi Szent Márton Plébánia plébánosával, Schauermann János atyával beszélgettem lelkipásztori hivatásáról, eddigi papi életútjáról és persze a Szent Márton Jubileumi Évről.

Mikor fogalmazódott meg Önben, hogy a papi hivatást választja? Hogyan került kapcsolatba a Premontrei Renddel? Miért a szerzetesi közösséget választotta?

Már általános iskolás koromban foglalkoztam a papság gondolatával. Véglegesen gimnazistaként határoztam el, hogy jelentkezem a veszprémi püspök úrnál, aki a Győri Hittudományi Főiskolára küldött tanulmányaim megkezdésére. Mivel egyik tanárunk, dr. Horváth Lóránt Ödön atya, a későbbi csornai apát, prépost-prelátus úr tanított morálist és német nyelvet, ott hallottam először a Premontrei Rendről.

A szerzetesek élete már korábban is hatással volt rám, mert gyermekkori plébánosaim jezsuiták voltak. Ők havonta összegyűltek a plébánián, nyaranta több jezsuita atya is megfordult nálunk, a templomban miséztek, lelkigyakorlatot tartottak, ifjúsági csoportokat hoztak a Balatonra. A szomszéd faluban titokban szerzetesnők éltek rendi életüket, egy bencés atya pedig szülői házába volt száműzve, akit egyik év karácsonyán részeg emberek úgy megverték, hogy a kórházban belehalt sérüléseibe. Később ennek az idős atyának én gondoztam a sírját.

Általános iskolás és gimnazista koromban az otthoni, balatonkenesei ifjúsági közösséggel évente vettem részt a Győri Bencés Rendházban megtartott ifjúsági táborban és a közösség vezetője által szervezett lelkigyakorlaton. Marton József és Kühár Ede atyák közelebb hozták hozzám a papi

és szerzetesi életet. Itt tanultam meg az akkori Ideiglenes Zsolozsmából imádkozni. A katonaság után az aty-tyapusztai remeteségbe mentem el egy egyhetes lelkigyakorlatra, ahol a karmelita atyákkal ismerkedtem meg. A szemináriumban akkor több szerzetes is volt az előjárók és a tanárok között, akik többször beszéltek a rendben töltött időről, tapasztalataikról. Egy szóval gyermekkorom óta kapcsolatban voltam a szerzetesekkel.

Közben megfogalmazódott bennem, hogy én is belépjek egy rendbe. Paptanárként tanítani igazából nem akartam, lelkipásztorként és egyben rendtagként szerettem volna élni. Ezért vált szimpatikussá a Premontrei Rend, mert tagjai megélik a kolostori életet és a saját, illetve egyházmegyes plébániákon lelkipásztori szolgálatot teljesítenek. Ezt tapasztaltam meg a külföldi kolostorokban is.

Erről is szerettem volna kérdezni: milyen tapasztalokat szerzett külföldön?

1989 augusztusában öltöztetett be az akkori rendi előjáró, Mester László Alderik atya, akit Szombathelyen jól ismertek. A rend vezetősége úgy döntött, hogy az alsó-ausztriai gerasi premontrei kolostorban fogom a noviciátusi évet eltölteni. A német nyelvvel Győrben csak muszájból foglalkoztam. Csak néhány szót tudtam és annyit, hogyan kell ragozni. Gerasban naponta tanított a német nyelvre egy nyugalmazott etruszkológus professzor, aki nem tudott magyarul. Tőle, a hétköznapi szituációkból, a sok-sok fordítás és olvasás révén megtanultam németül. Eleinte úgy tűnt, hogy sohasem fogom a nyelvet elsajátítani. Időközben egyre több feladatot bíztak rám, olvasnom kellett a szentmiséken, antifonista voltam a közös zsolozsmán, imádságot vezettem a Mária Légió csoportjában. A külföldi rendtársak türelemmel, megértéssel és nagy-nagy segítőkészséggel voltak irányomban.

Sokat köszönhetek dr. Joachim Angerer apát úrnak, aki maga mellé vett és sok érdekes dologra megtanított. Az ő jelmondata volt a „Nova et Vetera”. Apáti szolgálata során életté váltotta ezt. Mentette, óvta az értékeket: felújította az összedőlő készülő kolostor épületét, művészeti akadémiát hozott létre a kolostor gazdasági udvarából, hotelt és éttermet a magtárból. Híressé váltak a gerasi művészeti hobbi-kurzusok is. Az eddig kihalóban lévő kolostorba egyre több rendtag lépett be. Leánykolostorokat alapítottak Németországban és Brazíliában.

Hol folytatta tanulmányait?

Mivel a gerasi növendékek a heiligenkreuzi Filozófiai és Teológiai Főiskolán tanultak, én is ott folytathattam a Győrben megkezdett tanulmányaimat. A tanulás mellett négy évig élhettem egy szigorú, konzervatív kolostorban, amit 1133-ban alapítottak. Ugyanúgy éltem a ciszterci szerzetesek életét, mint a többi növendék. Kivettük részünket a szolgálatokból, legyen az liturgikus vagy konyhai szolgálat. A napirendnek megfelelően latinul imádkoztuk a szerzetesi zsolozsmát, részt vettünk a latin szentmiséken és együtt ünnepeltük a rendi ünnepeket. Az egyik évben engedélyt kaptam arra, hogy ott töltssem a nagyhetet és a húsvétot. Hatalmas lelki élmény volt. A kolostori élet mellett igyekeztem szorgalmasan tanulni és egyre többet olvasni.

Szélesedett a látóköröm és sok újdonsággal ismerkedtem meg. Olyan felfogásokkal, lelkipásztori kérdésekkel és problémákkal is, amelyek akkor még itthon ismeretlenek voltak. Tanulmányaim befejezése után visszatértem Magyarországra, itthon szenteltek pappá a Csornai Apátságban.

Mi volt a jelmondata felszenteléskor? Miért ezt a szentírási szakaszt választotta? Mennyire aktuális ez a jelenlegi életében?

Felszentelésem előtt Lukács evangéliumából választottam jelmondatomat:

„Az Úr lelke van rajtam, mert fölkent engem. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, s hirdessem a foglyoknak a szabadulást, a vakoknak a látást, hogy felszabadítsam az elnyomottakat és hirdessem: elérkezett az Úr esztendeje.” (Lk 4, 18-19) Ez a mondat mindig arra figyelmeztet, hogy a papszentelésben különleges ajándékot kaptam, de nem magamért, hanem azokért, akikhez Jézus küld. Nem egyénieskedés, nem sztárkodás a pap feladata, hanem az Úr nyomában járva: szolgálat. Egész életében az Úrra figyelve tanulnia kell és így tanítani, segíteni, Jézushoz vezetni embertársait. Szent Márton életét tanulmányozva döbrentem rá, hogy ezek a szentírási szavak mennyire igazak a szent püspökre.

Mennyire sikerült ebben az évben ráirányítani a figyelmet a savariai születésű szent életére, lelkiségére?

2015-ben a Jubileumi Év előkészítő esztendejében kaptam azt a megbízatást, hogy a Szent Márton-ereklye őrzőjeként vigyem el a plébániákra a szent püspök ereklyéjét. Az Egyházmegye határain belül és kívül sok plébániára eljutott Márton püspök ereklyéje. „Szeretettel és irgalommal vártuk Márton püspök ereklyéjének érkezését. Engem személyesen az a megtiszteltetés ért, hogy az ereklye köszöntésekor az egyik imádkozó én lehettem, ami bearanyozta egész napomat” – írja egy nőtincsi hívő. Elvihettem külföldre is: Szlovéniába, Horvátországba, Németországba, Erdélybe. Ezek az emberek különös ajándékként élték meg városuk, falujuk templomában az ereklyével való találkozást. „A legtöbb hívő, köztük a nagymányoki kórus tagjai azt suttozták: *Hihetetlen! Ez egy csoda! Szent Márton itt van velünk ebben a kicsi templomban!*” – írták le élményüket a kisújbányaiak. Megtapsztaltam a plébánia és az önkormányzat összefogásának gyümölcsét egy-egy felemelő ünnepen. Mélyen imádkozó embereket láttam az ereklye előtt. Voltak, akik arra kértek, hogy áldjam meg őket Márton püspök ereklyéjével. Sajnálom, hogy Egyházmegyénkben nem juthatott el minden plébániára az ereklye, mert nem kérték.

Több helyre hívtak, hogy tartsak előadást Szent Márton lelkiségéről is. Egyik alkalom után a következőt írták: „Köszönöm a tanulságokat, amit gondosan elrejtettem a magam számára, amin még nekem is sokat kell dolgoznom.”

A szombathelyi Szent Márton Plébániára érkezett zarándokoknak bemutattuk a látogatóközpontot, beszéltünk nekik Szent Márton püspökről. Mindig kihangsúlyoztam Istennel való mély kapcsolatát, imádságos életét. Őt Isten barátjának hívták. Ha mi, keresztények Istennel élő kap-

csolatot alakítunk ki, meglátjuk a körülöttünk élők gondját, problémáját, és őszintén, érdek nélküli szeretettel nyújtunk majd segítséget nekik. Vendégekönvünk beírásai is bizonyítják, hogy sokakat megérintett Szent Márton püspök személye és lelkisége. Az egyik oldalon ez olvasható: „Csodálatos lelki táplálékot kaptam!” A másikon: „Köszönjük szépen a lehetőséget, hogy közelebből megismerhettük Szent Márton életét.” Az egyik zarándokcsoport tagja a következőt mondta idegenvezetőjének: „Eddig csak a részeges Szent Mártont ismertem, ahogy nálunk a Márton-napot nevezik. Mert a borszentelés és a vidám ünneplés kötődik e naphoz. Azt most hallottam először, hogy kiről is van szó igazában, milyen imádságos ember volt, és mennyi csoda történt életében.”

Honnan érkeztek zarándokok? Vezetnek-e statisztikát arra vonatkozólag, hogy hányan fordultak meg a Jubileumi Évben a Szent Márton-templomban és a látogatóközpontban?

Európa több országából, több ezer zarándok érkezett hozzánk. A legtöbb csoport lelki vezetővel jött, és szentmisét ünnepeltek a templomban. Voltak, akik igeliturgiát végeztek vagy imádságot mondtak. Mindenki kapott a plébánia ajándékaként egy-egy szentképet. A rajta lévő imádságot közösen mondtuk el az ereklye előtt. A pontos, végleges éves statisztikát majd a plébánia 2017-es évkönyvében fogjuk közölni.

Rengeteg program megvalósult a Szent Márton Jubileumi Évben, amelynek középpontja maga a Szent Márton-templom volt. Mely rendezvényekre a legbüszkébb?

Az ideérkező zarándokok fogadása és vezetése mellett a szent tiszteletére koncertsorozatot is rendeztünk. Énekkarok, szólóénekesek, hangszeres művészek muzsikáltak. A koncertek közül kiemelkedett a szombathelyi Szent Márton Városi Kórus, Kocsár Miklós: Laudatio Episcopi Sancti Martini előadása, valamint dr. Prof. Ruben Sturmnek, a rottenburgi dóm orgonistájának játéka, amelyen részt vettek a Rottenburg-Stuttgarti Egyházmegyéből érkezett zarándokok, főpásztoraikkal együtt. Találkozó színhelye is volt a templom, például a Szent Márton települések találkozójának. Több német nyelvű zarándokcsoport kérte, hogy az esti plébániai szentmisén részt vehessenek. Így ezek a szentmisék kétnyelvűek voltak.

Testvérplébániánk, Kaufbeuren zarándoklata alkalmával zenés áhítat keretében közösen emlékeztünk meg a szent püspökről.

Ezek a programok maradandó élményt adtak, de hamarosan elmúlik a Jubileumi Év is, ám ez ne jelentse azt, hogy Szent Márton püspökről megfeledkezünk. Az ő üzenete olyan mély és aktuális, hogy újból és újból el kell olvasnunk, át kell elmélnünk az életéről szóló írásokat. Kezünkbe kell vennünk a Szent Márton imakönyvet, és többször kell fohászknunk a szent püspökhöz. Jó lenne olyan kapcsolatot kialakítani vele, hogy mi is mindnyájan hittel tudnánk mondani róla, amit Szent István király: „védelmezőm és vezérem!”

H. Pezenhófer Brigitta

Naponta 9-től 17 óráig
SZENTSÉGIMÁDÁS
a Székesegyház
Madonna-kápolnájában

**A Szentatya november
havi imaszándékai**

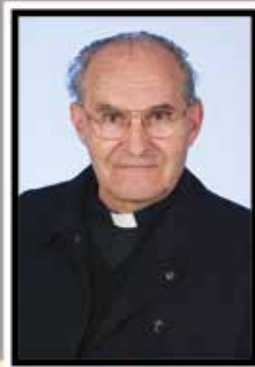
Egyetemes szándék: Hogy azok az országok, akik üldözöttek és menekültek nagy számát fogadják be, segítséget kapjanak szolidáris tevékenységükhöz.

Evangelizációs szándék: Hogy a plébániákon a papok és a laikusok együttműködjenek a közösség szolgálatában, anélkül, hogy az elbátorlalanodás kísértésének engednének.

*Életünk folyamán semmi sem történik véletlenül.
Mindenütt ott az Isten keze. (Szent Ágoston)*

„A keresztnél véled állni, gyászban
véled eggyé válni, erre hív a szeretet!”
(Stabat Mater Hymnusból)

A Szombathelyi Egyházmegye az örök életbe vetett hittel tudatja, hogy a Vasvár-Szombathelyi Székeskáptalan nagyprépostja, Tibola Imre ny. székesegyházi plébános, életének 87., áldozópapi szolgálatának 63. évében, türelemmel viselt súlyos betegsége után, a betegek szentségével megerősítve október 10-én az Egyházmegyei Pápi Otthonban elhunyt. Tibola Imre atya lelki üdvéért október 14-én, pénteken, a szombathelyi Székesegyházban mutattak be gyászmisét, majd a Székesegyház kriptájában helyezték végső nyugalomra.

*Adj, Uram örök nyugodalmat neki!
Requiem aeternam dona ei Domine!*

JUHÁSZ GYULA:

Consolatio

*Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csöndesen még
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség,*

*Emlékük, mint a lámpafény az estben,
Kitündököl és ragyog egyre szebben
És melegít, mint kandalló a télben,
Derús szelíden és örök fehéren.*

*Szemünkben tükrözik tekintetük még
S a boldog órák drága, tiszta üdvét
Fölissza lelkünk, mint virág a napfényt
És élnek ők tovább, szűz gondolatként,*